

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 112. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 „
Negyedévre — — — — 6 „
Egy óra — — — — 9 „
— Egyes szám ára 8 „ —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Szterényi a helyzetről.

— május 15.

Jelentettük már, hogy Zomborban a bácskódromegyei tulipánszövetség házi iparkiallítás rendezett, amelyet Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár nyitott meg.

Ez a szerény kiállítás, kikívánczozik az egyszerű napi események áradatából, amennyiben megnyitási aktusát jelentősé teszi az államtitkárnak a beszéde, amely felöleli az ország gazdasági viszonyainak s rövid, de erős vonásokkal világos képet rajzol egyben egy gazdasági, mint politikai helyzetünkről.

Most mikor politikai átalakulás szellője fujdogál, mindenki különös figyelemmel lesi az intéző politikusok és államférfiak nyilatkozatait, hogy ezek révén legalább némi bepillantást nyerjünk a közel jövő homályába.

Szterényi zombori beszéde alkalmas erre s azért szükséges kiemelni nyilatkozatait az egyszerű napi események közül.

Az államtitkár fejtegetvén beszédében a most egyre jobban mutató gazdasági és politikai forrongást, azt konstata, hogy a helyzet, amelyben vagyunk, nem mindenben természetes. A helyzet, melyben ma Magyarország áll, gazdaságilag az átalakulás korszaka. Az átalakulása abban a tekintetben, hogy most a békés munka idején kell megalapoznunk iparunk, kereskedelmünk és mezőgazdaságunk erőteljes fejlődését. Elő kell készítenünk egy nagy átalakulást, amelyet az önálló vámtérület természetszerűen magával fog hozni. De ez az átalakulás csak akkor lesz természetes módon előkészíthető és erre az átalakulásra szilárd alapokon csak akkor fogunk rátérhetni, ha politikai életünknek nem minden természetes alakulását is kellően megváltoztatjuk. Forr minden. A levegőben mintha valami lebegne. Valami lenyűgözve tartja az erőket. Az erőknél

fel kell szabadulni a köz érdekében, az ország érdekében. Ami bennünket elválaszt egymástól, azt le kell rombolnunk és keresnünk kell azt, ami egybekapcsolhat, hogy a nemzet a maga nagy feladatait, amelyekre a nemzet hivatva van, a saját érdekében megoldhassa a közeljövőben úgy, amint azt a nemzet érdeke követeli. A gazdasági átalakulást elő kell, hogy készítse a politika átalakulás. Az államtitkár bizik benne, hogy akik hivatva a király s nemzet bizalmából az ország sorsát intézni, ama rendíthetetlen bizalommal fogva, amelyvel szelvényben az országban találkozunk, ama súlyos felelősség-érzetükben, amelyvel bírnak, félre fognak tenni mindent, ami a további elválasztásra alkalmas és keresni fogják és meg fogják találni mindazt, ami bennünket egy taborba való csoportosulásra vezethet.

Az egyedüli, ami a politikai és gazdasági átalakulást is előidézheti, mondotta tovább Szterényi, a modern nemzeti munka. Nemcsak gazdasági téren, hanem a politikai téren is az az önzetlen munka, amely nem a maga számára épít erre a talajra. Az a modern nemzeti munka, amely felismerve az ország és a nemzet szükségleteit, megtagadja önmagát is, ha kell, csak azért, hogy a nemzetet szívesen szolgálhassa, az a modern munka, amely az elmébe hatva, a szíveket megnyerve, a nemzetet erősíteni tudja arra a nagy munkára, amelyre ez a nemzet hivatva van.

Az államtitkár beszéde gazdasági és ipari viszonyainkat illetően kétségtelenül leszűrt igazságokat tartalmaz, viszont ami a politikai helyzetet illeti, megerősíti a napról-napra sürűbben szállongó híreket, hogy a politikai helyzetben átalakulás készül, amely átalakulás hivatva lesz hosszabb időre irányt szabni a magyar politikának. Ezt az átalakulást Szterényi beszéde után ma már bizonyosra lehet venni s ezt tudni mindenesetre jó a magyar közvéleménynek.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A próbacsendőr.

Nem volt még itt a tavasz, csak a tél játszódott úgy, mintha bucsút akarna venni. A Tisza hátán nagy jégtáblák usztak lefelé lombohán, kissé fáradtan. Néha az egyik elébe került a másiknak, aztán igyekeztek tovább s beleverődtek a hid oszlopába.

A napsugár is kisütött néha, azonfelül meleg volt az idő. Soha ilyen februárvégi idő, amely elkelt volna április derekán is. A víz alacsony volt, semmi igyekezetet nem mutatott, hogy áradásra készül; a tulsó part és távolabb a tájék házai éles konturvonásokban rajzolódta bele a langyos levegőbe, amely már tavaszi sejtelmeket hozott valahonnan és hőmpolyogva továbbította a trombitahangokat. A katonai gyakorlótér tájékán ugyanis unatkozó huszárok tanultak trombitálni, igen nagy ambícióval feszítve ki hozzá a tüdejüket.

Azonfelül vasárnap délután is volt és már ebéd után szalángoztak az emberek az utcán. A eselődés feltűnő hamar elvégezte a munkáját, gyerekek csigáztak a falak mellett és szállt, szállt a harang szava egy kissé álmosan. A hirtelen jött langyos idő elbágyasztott mindent és mindenkit, a Tisza partján járkáltak az emberek, mert azt hitték, hogy a tavaszt keresve, majd itt találják meg. És jökdévkük voltak és nevetgélve sétáltak. Néha, minden ok nélkül, futásnak eredtek s lassankint csakugyan az a hangulata támadt a szemlélőnek, hogy itt a tavasz.

A parancsotásról most érkeztek meg a próbacsendőrök. Erre a helyre kettő jutott belőlük, a többi másfelé széledt el. A vasárnap dél-

után teljesen szabad lévén, rohantak ki a levegőre, de a rohanás csak addig tartott, míg tul voltak a kapun. Az utcán már fölötté illdelmekké váltak, sőt némi fennhéjázó büszkeség fogta el a lényüket, az a tudat, hogy most mindenki őket nézi, a jövődő csendőreit. Egy-vidékiek összeverődtek nyolcan is, szépen párosával és szigoruan vagdosva lábukat a süppedékes kövezetre, meg nem eresztettek volna a világ kíneseért sem egy tréfát. Mindez a tekintély érdekében történt, mert édes Istenem, mit csináljon a bámész tömeg, ha a csendőr, pláne a próbacsendőr, nevet!

Mondom, itt a Tisza partján, ahol okoskodni kezdett már a fűzes és elhítte, hogy végérvényesen megérkezvén a tavasz, azért olyan langyos a levegő, — két legény sétált a vadon-natuj ruhájában. Az őszszel vetették le katonáknál az uniformist, három csillagot hagytak oda, hogy előlről kezdjék majd nehéz szolgálat után ezt a csillagrendszert, közben nagy megaláztatásoknak téve ki magukat, mintha sohasem lettek volna sokaknál hatalmasabb őrmesterek, hanem most fognának bele a pályába.

Olah fiu volt mind a kettő, alacsony és tömzsi, a katonai élet megedzette őket és valami jó hír szállongott velük, hogy szívósak, fegyvelmesmerők, szigoruak. Tízszor annyi szívósság, fegyvelm és szigorúság révén jutottak idáig is, egyszer pláne — az utolsó esztendőben — valamelyikük belekerült az ujságba is, mert valaki meglátta, amint az ujoncokat puskatussal verte mellbe.

És magyarul beszéltek, mert megszokták az ezrednyelvet, ami furcsán tetszett nekik eleintén. De semmi nehezett nem találtak benne s olyasfélét gondoltak, hogy ez együtt jár az

Városi közgyűlés.

Nagybeeskerek, május 15.

Nagybeeskerek város képviselőtestülete, mint már említettük, hétfőn május 18-án délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

Meghívó Nagybeeskerek rend. tanácsu város képviselőtestületének 1908. évi május 18-án délután 3 órakor tartandó rendes havi közgyűlésére a következő tárgysorozattal:

1. A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a villamos színházak ügyének rendezése tárgyában.
2. Ugyanannak jóváhagyó határozata a városi központi villamúról alkotott üzleti szabályrendelete tárgyában.
3. Szegszárd város átírata a rendőrség allamosítása tárgyában.
4. A központi választmány jelentése az összeíró küldöttség működése tárgyában.
5. Hivatalos jelentés a március és április havi pénztárvizsgálatról.
6. A városi tanács javaslata a muzslyai komp bérbeadása tárgyában.
7. Ugyanannak javaslata az alkotandó vásártartási szabályrendelet tárgyában.
8. Ugyanannak javaslata a pirszén szállítása tárgyában.
9. Ugyanannak javaslata Horváth János kömüves-vállalkozó kárpótlása tárgyában.
10. Ugyanannak javaslata a színház bérbevétele tárgyában.
11. Ugyanannak javaslata az április és május havi pénzzükséglet fedezése tárgyában.
12. Ugyanannak javaslata Beeskés Anna illetősége tárgyában.
13. Ugyanannak javaslata kiskora Tápay Erzsébet illetősége tárgyában.
14. Ugyanannak javaslata kiskoru Kanász Viktor illetősége tárgyában.
15. Ugyanannak javaslata Czvetkovics Koszta illetősége tárgyában.
16. Ugyanannak javaslata Schin Teréz illetősége tárgyában.
17. Ugyanannak javaslata kiskoru Rada Lukrécia illetősége tárgyában.
18. Az árvaház-egyesületnek segély iránti kérvénye.
19. Pánics Dániel városi tanácsos jelentése a helybeli szerb takarékpénztárnál felügyelőbizottsági taggá történt megválasztása tárgyában.

egyenruhával. A kaszárnyában ők voltak a leg-szorgalmasabbak. Bujták a könyveket és vágyakoztak már az első csillag után, a mikor véget ér a próba s mint beosztottak, működhetnek.

Juon — ő úgy hívta magát, hogy János — mikor már majdnem a város határában jártak, leült egy kiálló vén fűzfatorzsra, amelynek az ágai a vizet simogatták.

— Nem fáradtál el, Nikola?

— Én soh'sem vagyok fáradt. Emlékezhetsz a buziási nagygyakorlatokra.

— Igaz, — mondta János, de aztán helyet csinált Nikolának.

— Olyan kellemes itt, nem jár erre senki.

Előtűnk emelkedett a kötöltés, az elfődte a tulsó részeket, jóval messzebb mozgott a komp, a Maros felől jövő népeket hozva, — a két ember szivta a szivart.

Akkor a hegszerű töltésen emberek kapaszkodtak föl. Elül szaladt néhány gyerek, piros viganós leány, utánuk sötétkék posztóruhás férfiak és bekötött fejű asszonyok. Egy közepes kuru ember apró deszkakoporsót vitt a hóna alatt, a csipkés szemfedő szélesen látszott ki a födele alul, aranyos betűk hirdették a cifraságok között, hogy bizonyos Csányi Juliska élt egy esztendőt.

Pap nem volt velük, az vagy elvégezte már a dolgát, vagy várakozik valamerre a szerint, a mekkora a vagyoni állapot, avagy a milyenek a területi beosztások, hogy hova tartozik valaki? (Mert az uristen dolgába, emberek, nem szabad beavatkozni s a belső papnak tiltva van a külsőhöz tartozó halott koporsóján elmondani egy miatyánkot.)

A két próbacsendőr felugrott a helyéből és kifeszítve állt, haptákban, amíg elvonult a kis

20. Koospál Ferenc földmives kérvénye a város kötelekbe való felvétele iránt.

21. Özv. Guttmann Jakabné és fiai nagybecskereki cégnek kérvénye a községi pótdó és partvám mentesség iránt.

22. A jótékony szerb nő-egylet faszegély iránti kérvénye.

23. Jakoby Gábor városi mérnök kérvénye pótdíj iránt.

24. Risztics Velizár jövedéki pénztárnok kérvénye nyug-, illetve kegydíj iránt.

25. Kerekes Mátyas és Kirtyanszki Lajos gimnáziumi iskola szolgáltnak kérvénye drágasági pótlék iránt.

Es a netán még beérkező tárgyak.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 $\frac{1}{2}$ ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 7 $\frac{1}{2}$ ó-ig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindnap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délig 11 órától 12-ig.

Május 13. Városi közgyűlés.

Május 21. Országos vásár.

Május 22. Országos vásár.

Május 23. Országos vásár.

Május 24. Országos vásár.

Május 24. Megyei főzoltasövetség közgyűlése.

Május 24. Gurenbey Pál előadása a szőlő-munkáról.

Junius 15. Közig. biz. ülése.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter az istvánföldi dalárda alapszabályait jóváhagyta.

— **A zombolyai kiállítás.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter értesítette a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének vezetőségét, hogy a Zombolyán, jövő hónap hetedikén rendezendő kiállításra egyéb elfoglaltsága miatt személyesen nem jöhet el. Egyszermind értesítette a miniszter az egyesületet, hogy az ő képviselőjében Berzeviczy Zsigmond állat-tenyésztési felügyelő fog megjelenni a kiállításon.

— **Torontálvármegye hadapródalapítványi helye.** Torontálvármegye ahszpanja a vármegye közönsége által a honvéd hadapród iskoláknál létesített 2 (kettő) megüresedett alapítványi helyre pályázatot hirdet. A kérelmek felszerelt folyamodványok f. évi július hó 5-éig az alispánhoz beterjesztendők. Elkészett s kérelmek fel nem szerelt folyamodványok nem vétetnek figyelembe. Pályázati feltételek. 1. Pályázó magyar állampolgársága, igazolandó községi bizonylattal. 2. A pályázó testi alkalmassága katonai nevelésre; ez igazolandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományú orvos bizonylataival; a beoltás pedig — amennyiben azt az orvosi vélemény nem igazolná — külön himlőoltási bizonyítvánnyal. 3. Megkívánt előismeretek, vagyis valamely középiskola (gimnázium, reál-

menet. Igen mereven néztek és lassan fordították a fejüket, ahogy amazok elhaladtak előttük. Aztán bántulva még egy sor utánuk, megint leültek a fűzfa törzsére.

— Lány volt, — mondta Nikola, — szegény kicsi jószág.

— Lány volt, — hagyta rá János.

Aztán belebámulva a vízbe, rátámasztotta fejét a térdén nyugvó kezére s elkezdett tompán beszélni, mintha a halotthoz intézné a szót.

— Draginyáé is lány lett volna. Olyan szépen mutatta már a formáit, mindössze négy hónapja hiányzott. Most már itt is lehetne.

— Szegény Draginya, — sóhajtozott a másik. — Azt hiszem sokat szenvedhetett, mielőtt meghalt. Hej, ha azt a boszorkányt, aki megrontotta, a kezembe kaparíthatnám!

— Pszt, — intett János elrémülve, — meghallja valaki. Az anyja volt.

— Ugyan! — mondta a másik megdöbbenve.

— Te tudod?

— Tudtam, — bólintott János. A falhoz vertem egy kicsit az öregot, de többet nem tehettem. Mit csinált volna nélküle a többi gyerek? Az apjuk egész napon át korcsában ül, nem keres semmit, bolond is, lusta is, — azok az ártatlanok elpusztultak volna nyomorultán. Csunya őszi idő volt, bokán felül ért a sár, mikor a boncolóteremből átkisértük szegényeket a sirba.

— Mire mentek a csendörök?

János vont egyet a vállán.

— Semmire. Az öregasszony jajgatott legjobban, csapdosta magát a földhöz, mert

iskola, magyarországi polgári iskola, fiúmei polgári iskola) négy alsó osztályának legalább elégséges eredményrel történt elvégzéséről szóló bizonyítvány; a latin vagy görög nyelvből nyert elégtelen osztályzat nem vétetik figyelembe. 4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet, igazolandó erkölcsi bizonylattal, azonban csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magaviseletről vonatkozó adat nem foglaltattnak, vagy ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történnék. 5. A betöltött legkisebb 14 és a tul nem haladott legmagasabb 16 évi életkor. Ez a felvételi év szeptember elsejére vonatkozik. Igazolandó születési bizonylattal. 6. Torontálvármegye valamely községének kötelekbe való tartozás. Igazolandó községi illetőségi bizonylattal.

— **A piaristák gyásza.** Mint Kolozsvárról részvétellel veszszük a hirt, a magyar kegyes-tanítórendnek ismét gyásza van. Dr. Erdélyi Károly egyetemi magántanár, a kegyes-tanítórend kolozsvári főgimnáziumának igazgatója, ugyanis tegnap éjjel ott elhunyt. Nagytudású, kiváló munkásságú férfiú költözött el benne, akinek halála bennünket, torontálakat is közelről érint. Erdélyi ugyanis a torontálmegeyi Perjámoson született s mint tanár a temesvári róm. kath. főgimnáziumnál is működött 1891-től 1895-ig, mely idő alatt Temesvár és a Délvidék köz- és társadalmi életében is kiváló szerepet vitt. Az Arany János-Társaságnak és a Délvidéki Kárpát Egyesületnek tiszteleti tagja is volt Erdélyi, aki most tanárkodásának 26-ik és életének 49-ik évében elhunyt.

— **Uj posta járát.** A kereskedelemügyi miniszter a temesvári m. kir. posta- és távirtda igazgatóságnak megengedte, hogy az eresztházi postahivatalt Szárcsa vasúti állomás helyett. Eresztháza vasúti megállóhelyre, naponként kétszeri egyesfogatú kocsijáratot kösse össze. Bótosnak Tomasevaccal való jelenlegi összeköttetését ellenben változatlanul meghagyták. Az új összeköttetés létesítése iránt — minthogy ennek folytán több kiadás merül fel — a temesvári posta- és távirtda igazgatóság csak akkor fog intézkedni, ha a szükséges költségvetési hitel majd rendelkezésére fog állani.

— **Előadás a szőlő-munkáról.** Említettük már, hogy a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület meghívására Guttenberg Pál, a kézimunkára nevelő országos egyesület igazgatója május 24-ikén Budapestről Nagybecskerekre jön s itt a vármegyei házy-teremben délig 11 órakor előadást tart a szőlő-munkáról. A nagyfontosságú előadás programja a következő:

Hogyan iskolázzuk a magyart termelő erejében. 1. A magyar nemzet gazdasági érvényesülése. 2. Szorgalmunk gyümölcsei itthon és külföldön. 3. Termelő képességünk fokozása technikai nevelés útján. 4. Mit művelnek e téren nyugot-európai nemzetek. 5. Hogyan fejlesztik az angolok és amerikaiak a nemzet ifju generációját technikai disciplina útján. 6. A nép széles

hogy csakugyan nagyon odavolt, hiszen ő sem akarta ezt, aztán az őrsvezető bekukkantott néhány házba és végül azt mondta nekem: Téged sajnálak, pajtas, leginkább. Nem értettek a dologhoz, semmiképpen sem értettek, egy kicsit lusták is voltak, de megismerni kell az ilyesminek minden esinját-binját. Mikor az öregasszonyt hallgatták ki, egy kissé úgy éreztem, hogy szeretném, ha megfogják. Jó asszony, engem nagyon szeretett, tulságosan szeretett... hogy verje meg az Isten, minek szeretett annyira, nem jutott volna idáig a dolog.

A tömzsi kis ember elfordította a fejét, mert a szeme tele volt könnyel s restelte, hogy erős férfi, csendőr léttére ilyen gyöngeség vesz rajta erőt.

Nikola is a szivarjával bajlódott, aztán a messzeségben kereste a kis Csányi Juliska kíséretének lábnyomát, ugy mondta:

— Nagyon különös helyzetekbe hozza néha az embert a szive. Azt hiszem én is csak ugy eselekedtem volna.

János, aki hasztalan próbát erőt venni magán, mert egyre nagyobb mértékben fogta el szivét a keserűség, most már azt sem bánta, hogy oda a tekintély — ami föltétlenül elválaszthatatlan a kiszolgált katonánál, aki jelenleg próbaesendőr, lassan elkezdett zokogni, megrázkódott bele a teste és ütömben rengett.

— Most már itt lehetne erőben és egészségben, az anyjának sem volna semmi baja, kivinném a napra, hogy hozzászokják a levegőhöz csöpp teste. És nincs semmi belőlük, nagyon hideg lehet ott lenni a föld alatt. Pedig még nevet is választottam neki, azt szerettem volna, ha Martutának hívják...

Sz. Szigethy Vilmos.

rétegeinek technikai nevelését hogyan oldjuk meg a magyar iskola útján. 7. Tanító-tanfolyam Nagybecskerekén.

— **A pátriárka választása.** A szerb kongresszusi választmány, mint Karlócáról jelentik, Bogdanovics Lucian adminisztrátor elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen megállapította a szerb nemzeti egyházi kongresszus napirendjét, a pátriárka-választást és más tiz pontból álló, a szerb egyházat érdeklő különböző ügyeket. Napirendre tűzött különböző szabályzati tervezeteket, amelyeket azután sürgős átiratban közölt a szerb metropoliai egyháztanáccsal, mely hívatott a kongresszus összehívásának engedélyezését ő felségétől kérelmezni. A metropoliai egyházi tanács május 16-án ül össze Bogdanovics Lucian adminisztrátor elnöklésével.

— **A fagyoszentek után.** A három fagyoszent immár mögöttünk van s most már konstatalhatja a krónikás, hogy elmúlt a veszedelem, amely a három derék szenttel rendszeren járni szokott. Az idén alaposan megcáfolták a fagyos jelzőt s inkább tüzszenteknek lehetne őket nevezni, mert olyan forróságot hoztak magukkal, amilyen a legnagyobb kánikulának is díszere válnék. Mindhárom napon a Celsius hőmérőjén negyven fok körül mozgott a higany, aminél többet igazán nem is kívánhatunk már. Egyebekben még nem szabadultunk meg teljesen a fagy rémétől, mert Orbán, akit a legmérgesebbnek tartanak a fagyos szentek közül, május 25-ikén következik el. Csak az az egy reményünk lehet, hogy a rendkívül fölmelegedett légkörbe már ő sem tud fagyot hozni. Amint hogy ugy is legyen.

— **Tíz éves találkozó.** A nagybecskereki állami felsőkereskedelmi iskola szép ünnepély színhelye lesz ez évi június hó 20-ikán. Ekkor van t. i. 10 esztendeje annak, hogy az intézet első maturánsai letették a felső osztály elvégzése után az érettségi. Az első érettségi vizsgálaton, tehát ezernyolczázkilencvennyolczban 28-an vettek részt, akik a vizsga letétele után elhatározták, hogy 10 év múlva találkozzra jönnék össze Nagybecskerekén. A huszonnyolcz közül 3 időközben elhunyt, a többi 25 pedig mind meglétt férfiú, sok ma már családapa is. A rendezőség impozáns ünnepélyt tervez, amelynek részletes programját később fogják közzétenni. Az előkészítő munkákat Brunet József számvességi számellenőr végzi.

— **Birtokvásárlás.** Daniel László országgyűlési képviselő 1.200.000 koronáért megvette Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzó tolvadii birtokát.

— **Megszökött bankigazgató.** A nagybecskereki szerb takarékpénztár ügye újabb hirt szolgált. Turinszky Tivadart, a takarékpénztár pénztárosát, aki mindjárt a szabálytalanságok kipattanása után Szerbiába szökött, most már a bank igazgatója és főkönyvelője — Radivojovits Milojub — is követte. A rendőrséghez érkezett jelentés szerint ugyanis Radivojovits Milojub, akit magánokirathamisítással gyanúsítanak, f. hó 6-án ismeretlen helyre eltávozott. Visszamaradt felesége pedig két napra rá ingatlanait és összes ingóságait titokban eladva, megszökött urát követte. A szökésről az ügyészségnek tették feljelentést.

— **Felozlatott községi képviselőtestület.** A temesmegyei Nagysemlak községben teljes anarchia uralkodik azóta, amióta ott áll. iskolát létesítettek. A község lakossága ugyanis felült a nemzetiségi igazgatóságnak és a közs. képviselőtestület vonakodott kölesönt fölvenni az állami iskola építésére, annak dacára, hogy a kölesön törlesztési részleteit a kultuszminiszter elvállalta. Az állami iskolát pártoló közs. képviselőtestületi tagok és községi előjárók ellen állandó volt az izgatás a községben, utóbb azok természet és házaik rongáltak s felgyújtották. Mult évi szeptember hó 20-án felgyújtották a tető alá jutott állami iskola-épületet is és mivel a lakosság teljes részvétlenséggel szemlélt a tüzet, a tető teljesen leégett. Később a főszolgabíró és azokat a választókat, akik az állami iskola ügyét pártoló képviselőtestületi tagokra szavazni akartak, névtelen levelekben agyonlövessel fenyegették, sőt fenyegették a Verseczi Takarékpénztárt is, mely kölesönt folyósított az állami iskola építésére. Mivel ezek a féktelen magyar iskola-ellenes igazgatások nemcsak a magyar állam érdekeit, hanem a község és a lakosság erkölcsi és anyagi jólétét veszélyeztetik, Temes vármegye törvényhatósági bizottsága felirt a belügyminiszterhez, hogy a községi törvény 61. §. alapján Nagysemlak község képviselőtestületét feloszlassa. — Mint most Temesvárról jelentik, a m. kir. belügyminiszter helyt adott a vármegye felterjesztésének és felozlatta a nagysemlaki képviselőtestületet. A törvény értelmében most a vármegye fog intézkedni a nagysemlaki községi ügyek vezetésére iránt.

Amateur-fényképezőknek! Általános elismert kitérő szalon és uti fényképezési készülék, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi aparátusok, valamint mindenféle fényképezési részek Moll A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 8. cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. — Ezen üzletág alapított 1854-ben. — Kivánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Két nap parlamenti krónikájáról kell ezentúl egy darabig hírt adni. A tegnapi délutáni ülés külsőségeiről, dacára hogy ez volt a bemutató, alig lehet valamit mondani. A képviselők még hűsölőhelynek sem tartják alkalmasnak a t. Házat s így tegnap délután alig volt harminc-negyven képviselő jelen. Egyetlen külső érdekessége az ülésnek Gripenberg bárónő, a finn női képviselő volt Tartalmában azonban már nevezetesebb volt, mert tegnap délután a költségvetés általános vitája véget ért, ami bizonyosságot annak, hogy a nyolc órás ülések üdvösen megátolják a fölsőleges szóáradatot.

A tegnapi délutáni ülés.

A tegnapi délutáni ülést 4 órakor szintén Justh Gyula elnök nyitotta meg. Előbb még Thoroczkay Viktor báró folytatta és befejezte 2 órakor félbeszakított beszédét, azután pedig Vlád Aurél, Pop Csicsó István nemzetiségiek, majd id. Madarász József, Farkas-házy Zsigmond és Nagy György beszéltek a javaslat ellen s ezzel az általános vita szónokai kifogytak.

Még Wekerle Sándor miniszterelnök szólalt föl s megvédte az udvartartás költségeit Nagy György ellen, aki kifogásolta azokat.

Josipovich Imre horvát miniszter Supiló egyes vádjai ellen védekezett.

Ezzel azután az ülés este 8 órakor véget ért.

A mai ülés.

A mai délelőtti ülésen már a belügyi tárca költségvetése kerülhetett sorra. Még csak általánosságban vitáznak ugyan fölöttes talán a belügyi vita tart legtovább, mert ez ad legtöbb alkalmat a beszédre, főleg a nemzetiségiek részéről.

Az ülés Justh Gyula elnök pontban 10 órakor nyitotta meg s legelőször is megszavazták a költségvetés általános részét, elfogadván ezzel a költségvetést a részletes vita alapjául.

Azután megkezdtek a belügyi tárca költségvetésének általános tárgyalását.

Elsőnek Fenyvesi Soma beszélt s a nemzetiségi kérdésekkel foglalkozott. Azzal vádolta a román nemzetiségi képviselőket, hogy részt vesznek a román irredentista mozgalmakban. Arra kérte a kormányt, hogy a nemzetellenes mozgalmak ellen a legerélyesebben járjon el. A költségvetést egyébként elfogadta.

Utána Lukács László beszélt s Fenyvesivel polemizált, akinek beszédét tüzesóvának mondta, mely egyáltalán nem alkalmas a békekéség ápolására. Tiltakozott az ellen, hogy a nemzetiségi képviselők idegen törekvéseket szolgáljanak. Majd sok belügyi dolgot kifogásolt s végül kijelentette, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Gál Gaszton szintén a nemzetiségieket támadja, azután pedig a szegényügygel foglalkozik s annak sürgős rendezését kéri a kormánytól. A költségvetést elfogadja.

Ezután Mezőfi Vilmos az újjászervezett szociáldemokrata képviselő beszélt, aki a közigazgatást támadja. A költségvetést nem fogadja el.

Délután 2 órakor az elnök az ülést felfüggeszti s folytatását 4 órára halasztja.

Minisztertanács.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délben Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen a vasárnapi bécsi közös minisztertanácsal foglalkozott. Azonkívül hír szerint szóba került az új pártalakulás ügye is.

A fiúmei kormányzó Budapesten.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzó ma reggel Budapestre érkezett s délelőtt Andrássy Gyula gróf belügyminiszterrel tanácskozott a legutóbbi fiúmei események ügyében.

Az új pártalakulás.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint Zichy Aladár gróf a király személye körüli miniszter szerdán kihallgatáson volt a királynál, akinek az új pártalakulásról referált. E bécsi forrás szerint a király az új pártalakulás ügyét jól fogadta. Zichy Aladár gróf a kihallgatás után Kossuth Ferenczel tanácskozott.

Hír szerint a ma délben tartott miniszteri tanácskozás behatóan foglalkoztak a pártalakulás ügyével. Egyébként újabb mozzanat a pártalakulás dolgában az volna, hogy az új párt címe Andrássy Gyula gróf kívánságára „Negyvennyolcas alkotmánypárt” lenne.

A dánosi bűnpör.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A dánosi rablógyilkos cigányok bűnyüve iránt most ismét különösen emelkedik az érdeklődés, mert egy-két nap mulva ítélet lesz. A mai délelőtt a kérdések megszövegezésével telt el. A cigányok egyik védője ma azt mondta, hogy akasztás alig lesz, mert legföljebb csak emberöléssel párosult rablásról lehet szó, miután a halálbüntetéshez megkívánt előre megfontolt szándékot nem lehetett bizonyítani.

A cigányok is ugylátszik tudják ezt, mert Balog Tuta gunyosan jelentette ki:

— Seretném én ast a ketelet látni!

Vrana erre rászólt:

— Na vigyázz, ne kívánd olyan nagyon, mert még megkápod.

Családi dráma.

Zombolya, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Véres családi dráma történt a Bulyovszky-utca 16. sz. alatt. Az itt lakó Jambor Istvánné, aki férjétől különválva él, ma fölkereste vidékről a férje. A férfi feleségét több revolver lövéssel leterítette s azután magát lölte agyon. A dráma okát eddig nem tudják.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1908.)	23.64	—
Buza (októberre 1908.)	20.28	—
Rozs (októberre 1908.)	17.84	—
Zab (októberre 1908.)	13.50	—
Tengeri (júliusra)	13.06	—
Tengeri (májusra)	13.26	—

Nyiltér.

(E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a szerk.)



Császárfürdő Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamos víziú-dők. Ivó-kura. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld 131—136 az igazgatóság.

Közgazdaság.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi május hó 9-től május hó 15-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Özv. Réber Apostonné Gaszmann Magdolna tulajdonát képező 757. ö. i. sz. házat megvette Tabacszi Misa 1840 koronáért.

Weiterschan Fülöp és Magdolna tulajdonát képező 2 hold földet megvette Czveits Milan 2000 koronáért.

Benedek Marton és tulajdonát képező 2728. ö. i. sz. házat megvette Szabaszian Viktor és Ilona 6000 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi május hó 15-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	10—	korona
kétszeres	"	7.50	"
rozs	"	7.40	"
árpa	"	6.—	"
zab	"	6.50	"
kukorica	"	6.—	"
burgonya 1 klgr.	"	—10	"
marhahús I. 1 klgr.	"	1.46	"
" II.	"	1.36	"
borjúhús I.	"	1.80	"
" II.	"	1.90	"

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 p. c.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

581/1908. sz. A temesvári m. kir. folyammérnöki hivataltól.

Árverési hirdetés.

Mely szerint alólírott ezennel közhírré teszi, hogy a Bégacsatorna védőtöltésében ebben az évben **termett fű** kisebb szakaszokban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik.

Az árverés **évi május hó 18-án reggel 7 órakor** Temesvárott a módosi vasúg hidnál veszi kezdetét.

1. Május 18-án Temesvártól a „Csurgó”-ig.

2. Május 19-én a „Csurgó”-tól a magyarittelei hidig.

3. Május 20-án a magyarittelei hidtól Jankahidig terjedő csatorna-szakaszon és pedig mindenütt a helyszínén lesz az árverés a kir. folyammérnöki hivatal kiküldöttje által megtartva.

Miről a venni szándékozók tájékozás céljából oly megjegyzéssel értesitem, hogy a kir. folyamfelügyelőknél és kir. csatorna-öröknél, nemkülönbén a Bégacsatornával szomszédos községek előljáróságainál, ugy az elárverelés alá kerülő szakaszoknak részletes kimutatását, mint az árverési felvételeket a mai naptól kezdve megtekinthetik.

Temesvár, 1908. évi április hó 30-án.

A hivatal főnöke:
Cseresnyés Jenő,
kir. főmérnök,

